

Anslagsbelastning och prognoser för Pensionsmyndighetens anslag

Budgetåren 2017 - 2022

PENSIONS
MYNDIGHETEN

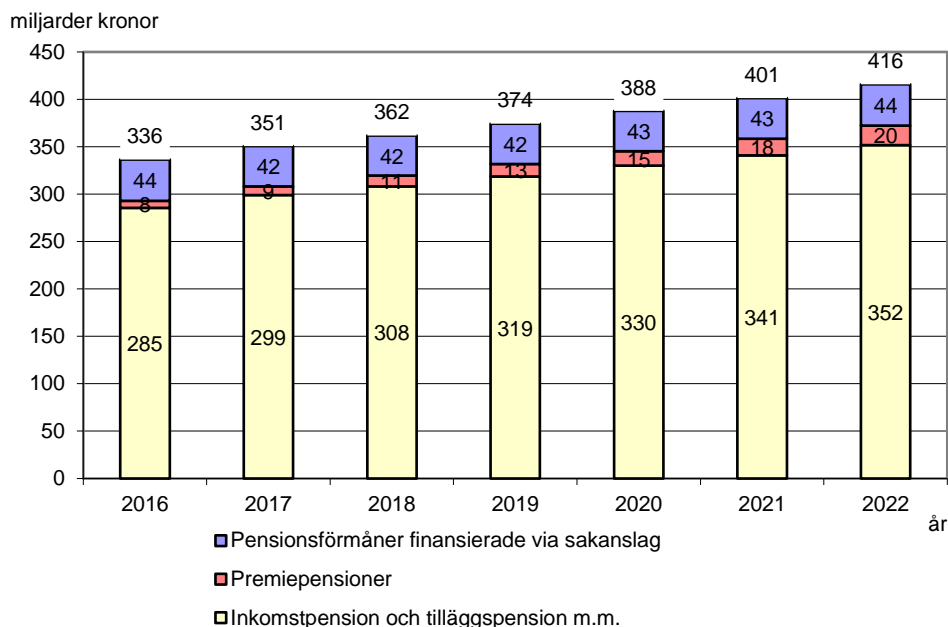
Innehåll

Sammanfattning	i
Inledning.....	1
Prognoser för inkomstindex och balanstal.....	3
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	11
1:1 Garantipension till ålderspension	11
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna.....	13
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	15
1:4 Äldreförsörjningsstöd.....	17
2:1 Pensionsmyndigheten	20
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	26
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	26
1:7 Pensionsrätt för barnår.....	30
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.....	32

Sammanfattning

Enligt regeringens regleringsbrev har Pensionsmyndigheten i uppdrag att redovisa utgiftsprognoser för förmåner inom dess ansvarsområde.

I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen från 2016-2022.

De totala utgifterna förväntas öka under prognosperioden, från 336 miljarder kronor år 2016 till 416 miljarder kronor år 2022. Utgifterna ökar som en följd av fler ålderspensionärer och att pensionerna ökar nominellt. Antalet ålderspensionärer beräknas öka från 2,1 miljoner år 2016 till 2,3 miljoner år 2022.

Från de antaganden som gjorts avseende balansindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna (och tilläggspensionerna efter 65 år):

Förändring av inkomstpensioner, procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Juli-prognos	+2,8	+0,9	+1,5	+1,7	+1,4	
Oktober-prognos	+2,8	+1,0	+1,7	+1,9	+1,5	+1,5

Inkomstpensionen prognostiseras att öka nominellt för varje år under prognosperioden. Inkomstindex beräknas bli högre för åren 2018 – 2021 jämfört med prognosen i juli. Genomsnittsinkomsten 2016 beräknas ha ökat något mer jämfört med vad som antogs i föregående prognos.

Uppräkningarna av inkomstindex beräknas därför bli högre 2018 jämfört med föregående prognos. Även för 2019-2020 beräknas uppräkningsindex bli något högre jämfört med föregående prognos. Det beror på att snittinkomsten beräknas bli något högre beroende på högre sysselsättning och högre lönesumma. Balanseringen stängs av 2018. Då används inkomstindex istället för balansindex vid indexering av inkomstpensionerna.

Prisbasbeloppet, som bland annat påverkar garantipensionen, ökade med 1,1 procent år 2017 och ökar med 1,6 procent 2018. För åren därefter beräknas ökningen bli större.

Antalet ålderspensionärer ökar under prognosperioden vilket har en höjande effekt på antalet som får bostadstillägg eller garantipension. Indexeringen av pensionen kan vissa år medföra att antalet med bostadstillägg eller garantipension ökar eller minskar något. Antalet med garantipension beräknas under prognosperioden minska svagt, dock inte de sista åren, medan antalet bostadstillägg beräknas öka svagt.

De viktigaste förändringarna jämfört med föregående anslagsuppföljning

Det beräknas att anslagsbeloppet för *Äldreförsörjningsstöd* för 2017 inte kommer att räcka. Det behövs därför ett tilläggsanslag eller utökad anslagskredit för 2017. Se även bilaga 1. Vi beräknar att tilläggsanslaget behöver bli drygt 54 miljoner kronor. Pensionsmyndigheten skickade den 4 maj 2017 en hemställan till regeringen med begäran om ett tilläggsanslag för äldreförsörjningsstöd på 52 miljoner kronor för 2017 (VER 2017-170). Prognosen i juli var densamma. Anslagsbehovet är således något höjt jämfört med våra prognoser i maj och juli. Det fanns inte med något förslag om tilläggsanslag för 2017 för detta anslag i höständringsbudgeten. Om det nu är för sent på året för ett tilläggsanslag är det nödvändigt att anslagskrediten utökas.

För *Bostadstillägg* har utgiftsprognosen höjts ganska kraftigt på grund av de regeländringar som föreslås i budgetpropositionen.

För anslaget *Barnpensioner och efterlevandestöd* har utgiftsprognosen sänkts. Det beror främst på ärendeutvecklingen för efterlevandestödet. Antalet inkomna ärenden för efterlevandestöd har inte ökat i den takt som vi tidigare har beräknat att det skulle göra. Även antalet avgjorda ärenden har hittills i år varit lägre än väntat.

Prognosändringarna för övriga anslag kan betraktas som relativt små bortsett från de förändringar som orsakas av ändrade prognoser för inkomstindex och prisbasbeloppet.

Administrationskostnader

Prognosen för de administrationskostnader som belastar anslaget 2017 har höjts med 3 miljoner kronor (0,5 procent) jämfört med den prognos som

lämnades i juli. Orsaken är främst ett fortsatt stort resursbehov inom anslagsfinansierad förmånshandläggning, i avvaktan på de effekthemtagningar som planeras utifrån pågående automatiseringsarbete.

I 2018-års priser beräknas administrationskostnaderna, såväl anslags- som totalnivån, öka något över tid till följd av satsningarna i BP18 samt nya uppdrag. Detta motverkas dock i viss mån av effektiviseringar inom övrig verksamhet.

I prognosen avseende de totala administrationskostnaderna för 2018 och framåt har vi tagit upp kostnader för satsningar och nya uppdrag avseende samtliga finansieringskällor, även om bara anslagsmedel finns upptagna i sammanställningen över medel i BP18.

Vad gäller AP-fondsmedel har vi således utöver nuvarande verksamhet tagit upp kostnader för

- Informationsverksamhet och konsumentstärkande insatser (18 mnkr)
- Utökningen av antalet servicekontor (2 mnkr)
- Den digitala tjänsten Uttagsplan¹ (13 mnkr)

För finansiering från premiepensionssystemet har vi på samma sätt tagit upp kostnader för

- Informationsverksamhet och konsumentstärkande insatser (9 mnkr)
- Utökningen av antalet servicekontor (1 mnkr)
- Den digitala tjänsten Uttagsplan (7 mnkr)
- Nytt uppdrag kopplat till Fondtorget (30 mnkr)
- Nytt uppdrag avseende att driva rättsprocesser (30 mnkr)

Pensionsmyndigheten avser att inkomma med en kompletterande framställan om avgiftsuttag under hösten.

De kostnader till följd av hanteringen av händelserna på fondtorget som tillkom utöver den ordinarie verksamheten 2016, och som fortsatt även under 2017, belastar premiepensionens administrationskostnader mer än ursprungliga prognoser. Förutom att de då tränger undan annan planerad verksamhet, påverkar de modellen för avgiftsuttag och återbetalning av skulden för uppbyggnaden av systemet. Detta eftersom att det avgiftsuttag som görs används till både administrations- och amorteringskostnader.

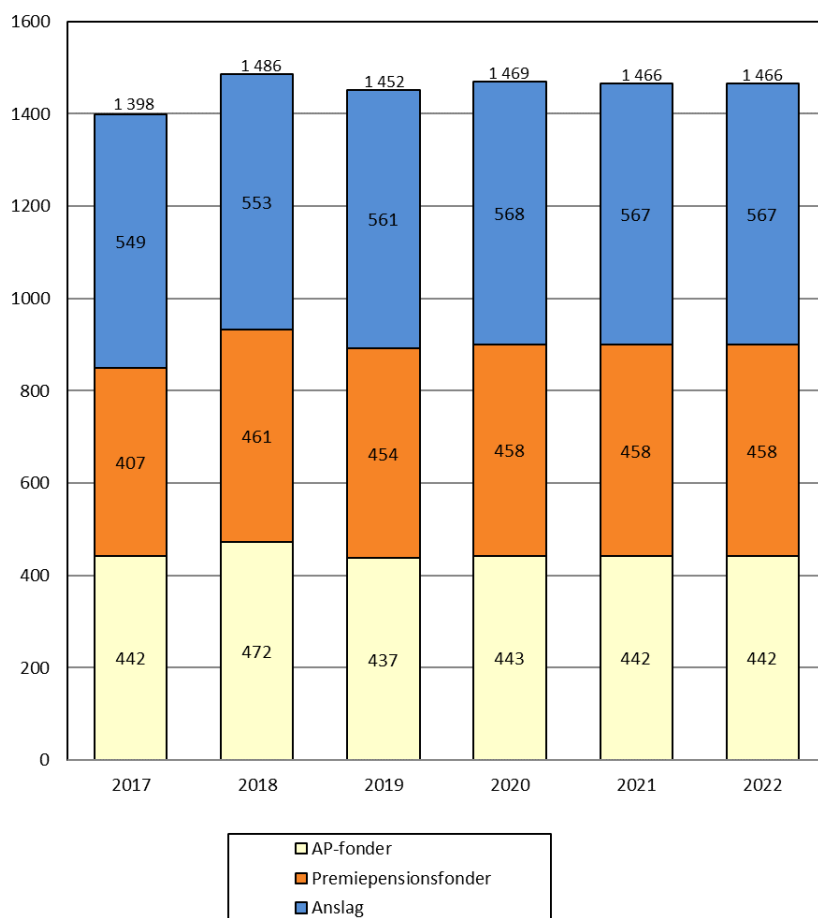
En direkt konsekvens av de ökade administrationskostnaderna är att prognosen för den återstående skulden vid utgången av 2017 ökats med närmare 40 miljoner kronor jämfört med föregående prognostillfälle. Även detta bidrar till att vi avser att inkomma med en kompletterande framställan om avgiftsuttag under hösten.

---

¹ För tjänsten Uttagsplan har myndigheten budgeterat totalt 22 miljoner kronor 2018. Utöver 13 miljoner kronor från AP-fonderna och 7 miljoner från premiepensionssystemet, avser vi att finansiera detta med 2 miljoner kronor av vår anslagstilldelning.

Diagrammet som följer visar administrationskostnaderna i fasta priser åren 2017-2022.

Miljoner kronor

Inledning

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2017 ska Pensionsmyndigheten redovisa utgiftsprognoser för 2017 – 2021. Utgiftsprognoserna ska redovisas i Hermes. Prognoserna ska lämnas i löpande priser. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statens budget. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

Uppdrag

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2017 ska följande redovisas:

- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad
- prognoser för 2017 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2018 – 2021
- prognoser för balanstalet för 2018 – 2021
- prognoser för inkomstindex för 2018 – 2021
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser,
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller,
- prognosen för ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit enligt 7 kap 4 § budgetlagen (2011:203) och hur skulden belastar anslag, respektive AP-fonderna och premiepensionssystemet samt
- användningen av den särskilda krediten enligt 7 kap 6 § budgetlagen (2011:203).

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2017 – 2022 för anslag inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I respektive avsnitt redovisas även en jämförelse med närmast föregående prognos. Vi har således valt att redovisa prognoser även för 2022. ESV brukar ha som önskemål att få prognoser för ett extra år i oktober. ESV har inte detta önskemål i år men vi har valt att som vanligt ta med ett extra prognosår. Därmed kan vi ha med 2022 i jämförelsetabellerna i nästa anslagsuppföljning.

En sammanfattande tabell för 2017 för anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal förmånstagare och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för 2017 och 2018 redovisas i bilaga 3.

Prognoserna för inkomstindex och balanstal redovisas i ett eget avsnitt.

Redovisningen av ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit samt användningen av den särskilda krediten redovisas i avsnitt 11.2:1 Pensionsmyndigheten.

Prognosunderlag

Vi använder det mest aktuella dataunderlag som finns tillgängligt. Det innebär att statistik för oktober men det ekonomiska månadsutfallet till och med september 2017 har kunnat användas som underlag i prognosen.

Vid prognoserna tas hänsyn till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Däremot tas oftast inte hänsyn till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom detaljerat underlag för beräkningar inte finns.

Till beräkningarna har vi använt den befolkningsprognos från SCB som kom i april 2017.

Från Konjunkturinstitutet har hämtats in uppgifter med prognoser för löneutveckling och prisbasbelopp med mera. Dessa antaganden har legat till grund för eller fungerat som antaganden vid prognosberäkningarna. Den antagandebild som använts redovisas i bilaga 2.

Kontaktpersoner

Anslag

Kontaktperson

Prognoser för inkomstindex och balanstal	Stefan Granbom, Erik Granseth, Karl Birkholz, Hans Karlsson
11.1:1 Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	Markus Andersson, Hans Karlsson
11.1:3 Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4 Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11.2:1 Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5 Barnpensioner och efterlevandestöd	Stefan Granbom, Hans Karlsson
12.1:7 Pensionsrätt för barnår	Anders Carlsson
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	Markus Andersson, Hans Karlsson

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet för Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för 2018 – 2021. Vi gör även prognoser för 2022 i denna anslagsuppföljning.

Inkomstindex för ett år baserades fram till år 2016 på de senaste tre årens genomsnittliga realinkomstutveckling samt förändringen av konsumentprisindex mellan juni året innan och juni två år innan. Från år 2017 baseras inkomstindex på förändringen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst mellan två år. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16-64 års ålder. Både inkomster över och under det så kallade avgiftstaket på 8,07 inkomstbasbelopp ingår i inkomstmättet.

Inkomstindex för åren 2018-2021 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognos för summa PGI. Pensionsmyndigheten har gjort en prognos för antal med PGI som baseras på Konjunkturinstitutets prognos för sysselsättning samt SCB:s befolkningsprognos. Pensionsmyndigheten har därefter färdigställt prognosen för inkomstindex för åren 2018-2021. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex för 2017 är fastställt till 168,16, vilket är en ökning med 3,7 procent jämfört med 2016. Pensionsmyndigheten har beräknat inkomstindex för år 2018 till 170,73 vilket är en ökning med 1,5 procent. Pensionsmyndighetens prognos för inkomstindex redovisas nedan.

Prognos PGI

	Utfall				Prognos					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Summa PGI (miljarder kronor)	1444	1481	1531	1594	1666	1729	1802	1878	1947	2014
Procentuell utveckling	3,3	2,6	3,4	4,2	4,5	3,8	4,2	4,2	3,6	3,5
Antal med PGI (tusental)	5091	5112	5149	5214	5284	5369	5418	5456	5482	5500
Förändring (tusental)	+24	+21	+37	+66	+70	+85	+49	+38	+26	+18
Snittinkomst (tusental kronor)	284	290	297	306	315	322	333	344	355	366
Procentuell utveckling	2,8	2,1	2,6	2,8	3,1	2,1	3,3	3,5	3,2	3,1

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16-24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst eftersom antalet med pensionsgrundande inkomst för dem som är äldre inte förändras så mycket år från år. De yngre har i regel låga inkomster.

Antalet med PGI beräknas öka under prognosperioden. Konjunkturinstitutet prognostiserar att sysselsättningen ökar och SCB prognostiserar att befolkningen ökar relativt kraftigt. Antalet med PGI är dock relativt svårt att prognostisera eftersom det är många personer som har inkomster omkring tröskeln på 0,423 prisbasbelopp.

Summa PGI styrs främst av lönesummeutvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom prisbasbeloppet påverkar många socialförsäkringar m.m.

Jämfört med föregående anslagsuppföljning är prognosen för inkomstindex höjd. Baserat på de deklARATIONER som är klara så blir genomsnittsinkomsten för 2016 högre jämfört med vad som antogs i föregående anslagsuppföljning. Prognosen för genomsnittsinkomsten har av den anledningen höjts.

Från och med år 2017 är inkomstindex beräknat enligt nya regler (SFS 2015:676). Inkomstindex för år 2018 beräknas dessutom på speciellt sätt. Utvecklingstakten mellan genomsnittsinkomsten för år 2017 och år 2015 tas

gånger fastställt inkomstindex för 2016. Utfallet för år 2015 för genomsnittlig årsinkomst var 305 754 kronor. Prognosen som gjordes till inkomstindex för år 2017 för cirka ett år sedan var 305 695 kronor. Det är en prognosavvikelse mot utfall på 0,02 procent.

Prognos inkomstindex

	Fastställda inkomstindex				Prognos				
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Förändring av inkomstindex	0,5	2,1	2,0	3,7	1,5	3,3	3,5	3,2	3,1
Inkomstindex, ny prognos	155,61	158,91	162,14	168,16	170,73	176,34	182,55	188,32	194,19
Inkomstindex, föregående prognos					170,56	175,94	181,82	187,26	

Beräkningen av *balanstalet* baseras på samma antaganden som utgifts-prognoserna.

Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fondernas fondkapital samt pensionsskuld.

Ett antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Vid beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Efter avdrag för utdelningar innebär det att aktiekurserna under ett år beräknas att stiga med cirka en procent mer än vad som motsvarar korta räntor. Under ett innevarande år beaktas kursutvecklingen hittills under året medan den beskrivna schablonmetoden tillämpas för resten av året, med hänsyn till antalet månader som återstår av året. Avkastningsantagandet är behäftat med mycket stor osäkerhet och bör inte betraktas som en ”prognos”. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar balanstatsprognosen.

År 2016 steg aktiekurserna (exklusive valutakursvinster och utdelningar) med ungefär åtta procent. Detta är ett genomsnitt för Sverige, USA och andra länder som AP-fonderna har medel placerade i. I huvudalternativet antas att aktiekurserna stiger med tio procent år 2017, att de är oförändrade 2018, stiger med en procent 2019 och två procent 2020. Detta alternativ har legat till grund för beräkningen av eventuella balansindex. De övriga två alternativen ska ses som en känslighetsanalys om hur balanstalet påverkas av antagandet om aktiekursernas utveckling. I det optimistiska alternativet har antagandet höjts med tio procentenheter för varje år jämfört med

huvudalternativet och i det pessimistiska alternativet har det sänkts lika mycket.

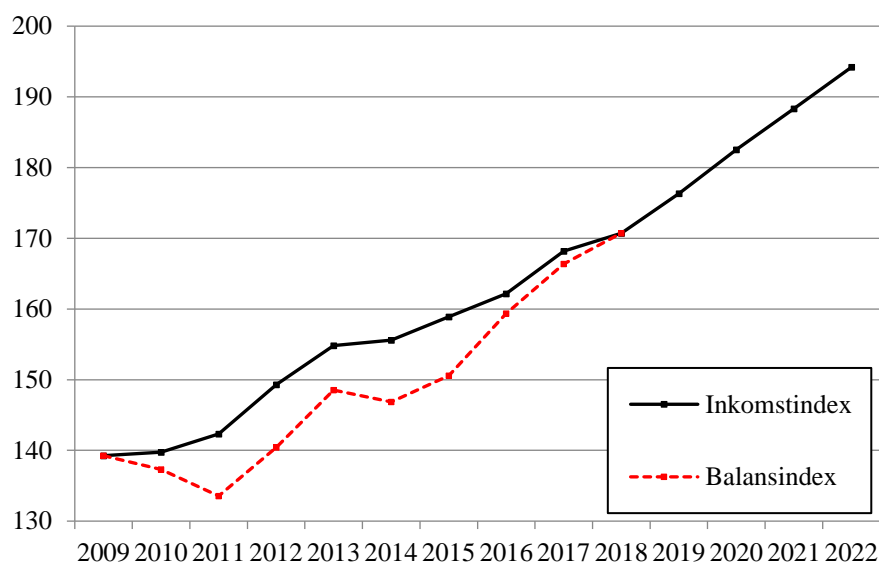
Den tabell som följer redovisar bland annat de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2017 – 2020. Något antagande om kursutvecklingen 2021 och 2022 behöver inte göras eftersom balanstalet för 2022 baseras på utfallet 2020. I tabellen visas också balanstalet för 2017, preliminärt balanstal för 2018 samt en prognos för balanstalen för 2019 – 2022. Från och med 2017 har det införts dämpade balanstal som i stället för balanstalen används vid beräkning av balansindex. Detta innebär att bara en tredjedel av balanstalets avvikelse från 1,0 påverkar balansindex. Det dämpade balanstalet redovisas endast i huvudalternativet.

Balanseringen stängs av 2018. Enligt beräkningen kommer det i huvudalternativet inte att bli någon balansering under åren 2018 – 2022. I det pessimistiska alternativet blir det en balansering 2022.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aktiekursernas utveckling, %						
Huvudalternativ	+10,0	0,0	+1,0	+2,0		
Optimistiskt alternativ	+20,0	+10,0	+11,0	+12,0		
Pessimistiskt alternativ	-0,0	-10,0	-9,0	-8,0		
Balanstal, utfall och prognos						
Huvudalternativ	1,0201	1,0395	1,0300	1,0449	1,0386	1,0289
Optimistiskt alternativ	1,0201	1,0395	1,0386	1,0631	1,0666	1,0669
Pessimistiskt alternativ	1,0201	1,0395	1,0210	1,0274	1,0136	0,9972
Dämpat balanstal, prognos						
Huvudalternativ	1,0067	1,0132	1,0100	1,0150	1,0129	1,0096

Diagrammet som följer visar utvecklingen och prognoser för inkomstindex och balansindex i huvudalternativet. Från och med 2018 kommer det endast att finnas inkomstindex och inte något balansindex enligt beräkningen.

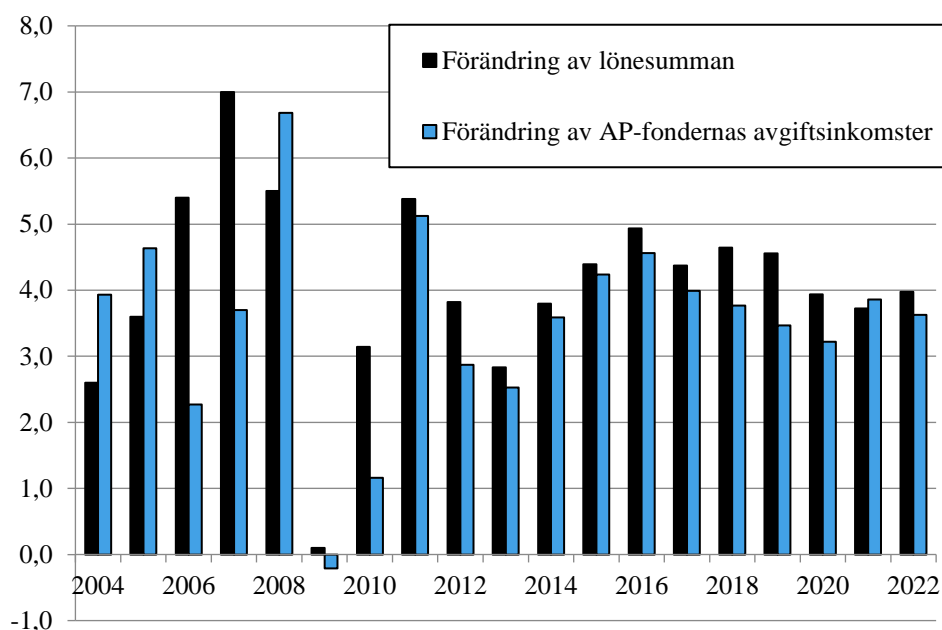
Inkomstindex och balansindex 2009 – 2022

Prognosen för balanstalet har höjts något för år 2019-2022 jämfört med föregående prognos. Det främsta skälet till den höjningen är att AP-fondernas fondkapital har höjts. Detta beror främst på aktiekursernas positiva utveckling under de senaste kvartalen. Dessutom har prognosen för avgiftstillgången höjts något för de flesta åren.

Tillgångarna består till största delen av avgiftstillgången. Avgiftstillgångens utveckling styrs av AP-fondernas avgiftsinkomster och omsättningstiden. AP-fondernas avgiftsinkomster består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift. Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en annan utvecklingstakt men den avgiften utgör bara några procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör för närvarande knappt tio procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den påverkas till exempel av utvecklingen inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Den statliga ålderspensionsavgiften har ofta haft en låg men ojämn utvecklingstakt. AP-fondernas avgiftsinkomster påverkas också av hur avgifterna fördelas mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statsbudgeten. AP-fondernas avgiftsinkomster har ökat i långsammare takt än lönesumman för de flesta åren. Det beräknas också gälla för prognosåren. En jämförelse mellan lönesummans utveckling och AP-fondernas avgiftsinkomster redovisas i diagrammet som följer.

Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet och en jämförelse med föregående prognos. Beloppen anges i miljoner kronor.

		Avgifts- tillgång	AP- fonderna	Summa tillgångar		Pensions- skuld	Balanstal
2018	<i>Utfall</i>	7 736 553	1 321 490	9 058 043		8 713 972	1,0395
2019	<i>Ny prognos</i>	7 985 703	1 378 900	9 364 602		9 092 078	1,0300
	<i>Föregående prognos</i>	7 988 802	1 375 166	9 363 968		9 092 072	1,0299
2020	<i>Ny prognos</i>	8 246 817	1 370 955	9 617 771		9 204 808	1,0449
	<i>Föregående prognos</i>	8 216 596	1 366 459	9 583 055		9 194 908	1,0422
2021	<i>Ny prognos</i>	8 491 506	1 368 546	9 860 052		9 493 356	1,0386
	<i>Föregående prognos</i>	8 466 861	1 364 382	9 831 243		9 471 256	1,0380
2022	<i>Ny prognos</i>	8 722 448	1 375 678	10 098 126		9 814 041	1,0289

Följsamhetsindexering m.m.

Alla inkomstpensioner samt tilläggspensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

År 2016 räknades tilläggspensioner över 65 år samt inkomstpensioner upp med 4,2 procent. I år har de blivit uppräknade med 2,8 procent och 2018 blir de uppräknade med 1,0 procent. Även för åren 2019 – 2022 beräknas de bli uppräknade nominellt. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan ”real” förändring av inkomstpensionerna beräknas. Inkomstpensionerna beräknas minska reallt för åren 2018 – 2022.

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggspension över 65 år.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Förändring av inkomstindex, %	+3,7	+1,5	+3,3	+3,5	+3,2	+3,1
Balanseringseffekt	+0,7	+1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av balansindex, %	+4,4	+2,6	+3,3	+3,5	+3,2	+3,1
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+2,8	+1,0	+1,7	+1,9	+1,5	+1,5
”Real” förändring av inkomstpensionerna, %	+1,6	-0,6	-0,3	-0,3	-1,6	-1,1

Balansindex är lägre än inkomstindex på grund av de negativa balanseringarna 2010, 2011 och 2014. Balanseringseffekten blev positiv åren 2012, 2013, 2015, 2016 och 2017. Den blir också positiv 2018.

Indexeringen kommer att återställas 2018. Det kommer inte att finnas något balansindex detta år. Även för åren 2019 – 2022 beräknas att balanstalet och därmed också det dämpade balanstalet blir större än 1,0 vilket innebär att det inte blir någon balansering dessa år enligt beräkningen.

Sänkningen av den inkomstgrundade pensionen 2010 – 2011 och 2014 höjde garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen sänks tillkommer det även en del nya ”garantipensionärer” som hamnar under brytpunkten för garantipension. De får dock låga belopp i garantipension. Balanseringen har därför en höjande effekt på utgifterna för garantipension och även bostadstillägg. Vissa änkepensioner påverkas också av balanseringen.

Prisbasbeloppet beräknas öka under perioden 2018 – 2022. Höjda prisbasbelopp har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldre-försörjningsstöd, efterlevandestöd samt tilläggspension före 65 års ålder. Inkomstindex beräknas också öka. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Höjningen av inkomstindex höjer också pensionsrätten för barnår.

Tabellen nedan visar de fyra viktigaste indexen inom pensionssystemet för åren 2016 – 2022. De tre förstnämnda är prognostiserade av Pensionsmyndigheten medan prisbasbeloppet är prognostiserat av Konjunkturinstitutet. Indexen redovisas också i bilaga 2. Åren 2018 – 2022 kommer det inte att finnas något balansindex enligt beräkningen.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inkomstindex	162,14	168,16	170,73	176,34	182,55	188,32	194,19
Balansindex	159,37	166,39					
Inkomstbasbeloppet	59 300	61 500	62 500	64 500	66 800	68 900	71 000
Prisbasbeloppet	44 300	44 800	45 500	46 400	47 400	48 900	50 200

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021	2022
13 336 700	13 092 300	13 035 900	13 032 500	13 408 200	13 890 800

Analys

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2017–2022 eftersom det är fler som tillkommer än som avlider. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Antalet garantipensionärer påverkas även av relationen mellan följsamhetsindexeringen och prisindexeringen. De år följsamhetsindexeringen är högre än prisindexeringen minskar antalet garantipensionärer av detta skäl och vice versa.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för garantipension, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal. Prisbasbeloppet beräknas öka under åren 2017-2022. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån.

Det är 667 000 ålderspensionärer som har garantipension vid mitten av år 2017. År 2016 var det 699 000 ålderspensionärer med garantipension. Minskningen av antalet mellan 2016 och 2017 beror bland annat på att inkomstpensionen räknades upp med 2,8 procent år 2017 medan prisbasbeloppet ökade med 1,1 procent. Många personer blir av med garantipension när inkomstpensionen ökar. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas att minska ytterligare något till 658 000 år 2018. För år 2022 beräknas antalet garantipensioner bli 683 000.

Genomsnittligt garantipensionsbelopp beräknas sjunka till 2019 för att därefter öka något. Minskningen beror på att nytillkommande pensionärer har lägre garantipension i genomsnitt än vad de som avlider har. Ökningen under slutet av prognosperioden beror främst på att prisbasbeloppet beräknas öka mer jämfört med tidigare år.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	13 333 700	13 114 300	13 036 900	13 110 500	13 563 200
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden		-14 000	+14 000	-57 000	-126 000
Volym- och strukturförändringar	+3 000	-8 000	-15 000	-21 000	-29 000
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	13 336 700	13 092 300	13 035 900	13 032 500	13 408 200
Differens i 1000-tal kronor	+3 000	-22 000	-1 000	-78 000	-155 000
Differens i procent	+0,0	-0,2	-0,0	-0,6	-1,1

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju lägre inkomstindex/balansindex desto högre garantipensioner).

Prognosen för prisbasbeloppet är höjd för år 2019 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för detta år.

Prognosen för inkomstindex är höjd för åren 2018-2021 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt för åren 2018-2021 gällande utgiftsprognosen för garantipension.

Volym- och strukturförändringar

För år 2017 beräknas medelbeloppet under året bli något högre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. För åren 2018-2021 beräknas medelantalet förmånstagare bli något lägre jämfört med föregående anslagsuppföljning bortsett från effekten av ändrade prognoser för inkomstindex och prisbasbeloppet.

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021	2022
11 491 300	10 859 700	10 361 700	9 876 600	9 354 500	8 829 900

Från anslaget finansieras änkepension, allmän omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för drygt 90 procent av utgifterna.

Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. Antalet änkepensioner minskade med ungefär 11 000 mellan december 2015 och december 2016. För åren 2017 – 2021 beräknas antalet änkepensioner minska med drygt 11 000 per år. Antalet änkepensioner var knappt 269 000 i genomsnitt under 2016 och prognostiseras vara 200 000 år 2022.

Antalet garantipensioner till änkepension beräknas minska från 5 700 i genomsnitt under 2016 till 1 600 år 2022.

Antalet allmänna omställningspensioner blev ungefär 3 600 i genomsnitt under 2016, något fler än 2015. Antalet varierar en del mellan månaderna och åren men det finns en långsiktig nedåtgående trend till följd av att dödsriskerna sjunker varje år. Det beräknas att antalet kommer att vara drygt 3 300 år 2022.

Antalet förlängda omställningspensioner var ungefär 2 700 i genomsnitt 2016. Antalet har varit över förväntan under året men man beräknar att antalet på sikt kommer att minska något under kommande år. Antalet prognostiseras till knappt 2 700 år 2022. Antalet garantipensioner till förlängd omställningspension beräknas minska i något raskare takt efter 2017, med ungefär två procent per år.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	11 497 500	10 843 300	10 332 700	9 832 800	9 298 500
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	-100	+10 100	+22 500	+37 300	+49 700
Volym- och strukturförändringar	-6 100	+6 300	+6 500	+6 500	+6 300
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	11 491 300	10 859 700	10 361 700	9 876 600	9 354 500
Differens i 1000-tal kronor	-6 200	+16 400	+29 000	+43 800	+56 000
Differens i procent	-0,1	+0,2	+0,3	+0,4	+0,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt också av inkomstindex (ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. Prognosen för inkomstindexet har höjts för åren 2018 – 2021 jämfört med föregående anslagsuppföljning. Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för 2019.

Utgifterna för änkepension påverkas också av balansindex men från och med 2018 kommer det inte att finnas något balansindex enligt våra beräkningar.

Volym- och strukturförändringar

Prognosändringarna är små jämfört med föregående anslagsuppföljning. Prognosen för antalet allmänna omställningspensioner har justerats ned något. Prognosen för medelbeloppet för omställningspension har höjts.

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021	2022
8 260 800	9 092 200	9 205 400	9 306 600	9 459 000	9 618 600

Analys

Under prognosperioden beräknas antalet ålderspensionärer som erhåller bostadstillägg (BTP) öka svagt. Antalet ålderspensionärer prognostiseras öka vilket har en höjande effekt på antalet förmånstagare. En motverkande effekt till det är att många BTP-tagare är äldre ålderspensionärer och att nytillkomna ålderspensionärer har en högre medelpension.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för bostadstillägg, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Konjunkturinstitutet prognostiserar att boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter ökar år 2017 med 0,8 procent och år 2018 med 1,3 procent. Vi antar att detta index ökar med 2 procent per år för åren därefter.

Benägenheten att ansöka om bostadstillägg påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till bostadstillägg men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om bostadstillägg kan utgifterna för bostadstillägg påverkas.

Bostadstillägget höjs enligt lagförslag i budgetpropositionen för år 2018. Ersättningsnivån höjs från 95 till 96 procent av den del av boendekostnaden som understiger 5 000 kronor per månad. Om boendekostnaden överstiger 5 000 kronor beaktas 70 procent av den överskjutande delen upp till en boendekostnad om 5 600 kronor.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	8 281 300	8 374 300	8 480 400	8 584 100	8 731 900
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	+600	-8 900	-18 600	-37 800	-54 200
Volym- och strukturförändringar	-21 100	-20 600	-19 900	-18 600	-17 700
Ny regel		+747 400	+763 500	+778 900	+799 000
Övrigt					
Ny prognos	8 260 800	9 092 200	9 205 400	9 306 600	9 459 000
Differens i 1000-tal kronor	-20 500	+717 900	+725 000	+722 500	+727 100
Differens i procent	-0,2	+8,6	+8,5	+8,4	+8,3

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex, prisbasbeloppet och boendekostnadsutvecklingen.

Prognosen för inkomstindex har höjts för åren 2018-2021 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Prognosen för den inkomst som tas upp vid beräkningen av BTP har av det skälet höjts för åren 2018-2021. Detta har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg för åren 2018-2021.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är höjd för år 2017 men sänkt för år 2018 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har endast haft en marginell effekt på utgiftsprognosen för alla prognosåren.

Volym- och strukturförändringar

De retroaktiva utgifterna för bostadstillägg beräknas bli lägre för år 2017-2021. Det sänker utgiftsprognosen för åren 2017-2021.

Ny regel

Bostadstillägget höjs enligt lagförslag för år 2018. Utgifterna beräknas därför öka med ca 747 miljoner kronor för år 2018 samt något högre belopp för efterföljande år.

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021	2022
1 007 700	1 089 700	1 178 200	1 269 100	1 362 600	1 459 500

Analys

Förmånen är avsedd för personer 65 år och äldre som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner.

Det beräknas att anslagskrediten kommer att överskridas år 2017 och det behövs i så fall en utökad anslagskredit för äldreförsörjningsstöd alternativt tilläggsanslag. Pensionsmyndigheten har tidigare under året skickat hemställan till regeringen med begäran om ett tilläggsanslag för äldreförsörjningsstöd.

Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) beräknas till 22 900 år 2017. Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. För den sistnämnda gruppen kan hel garantipension ersätta ÄFS efter 10 års bosättningsstid. En del av den utgift som för födda 1937 eller tidigare bokförs under anslaget garantipension bokförs därför för födda 1938 eller senare under anslaget äldreförsörjningsstöd. Denna olikhet mellan födelseårgångarna påverkar antalsutvecklingen för ÄFS under prognosperioden.

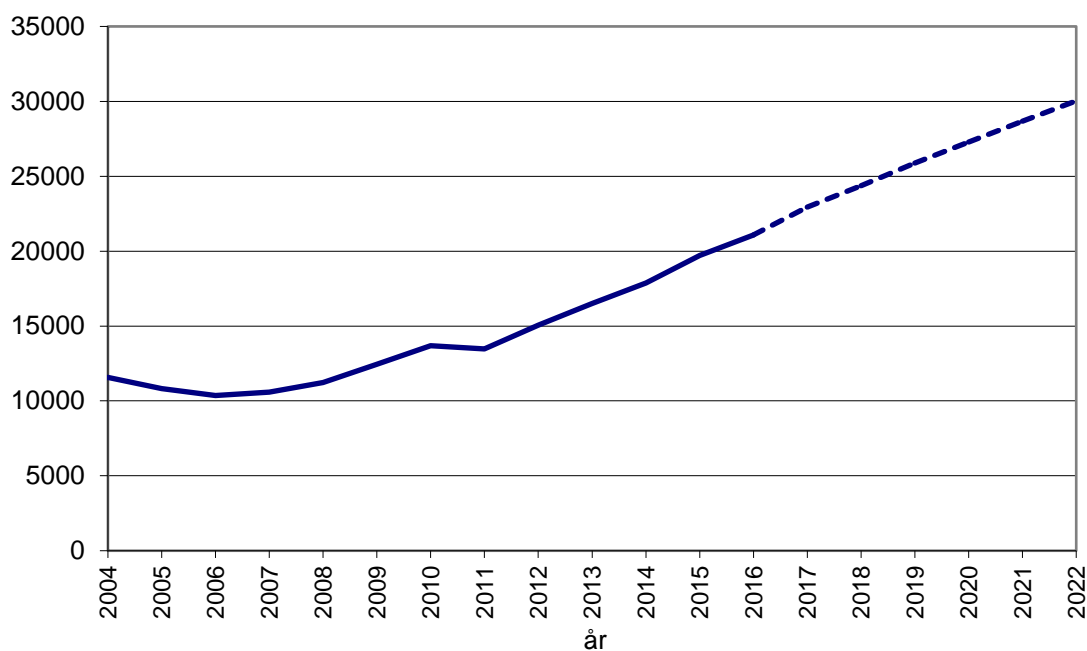
Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen (asylskäl) har under de fyra senaste åren ökat. Ungefär två procent är över 60 år av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd.

Benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till äldreförsörjningsstöd men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd kan utgifterna för äldreförsörjningsstöd påverkas.

Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd höjs från år 2018 enligt lagförslag i budgetpropositionen. Nettoeffekten för äldreförsörjningsstöd beräknas bli ungefär oförändrad. Höjningen av bostadstillägget har en sänkande effekt på äldreförsörjningsstöd medan höjningen av äldreförsörjningsstöd har en motsatt effekt.

Till år 2022 beräknas antalet förmånstagare öka till 30 000 personer.

Antal personer med äldreförsörjningsstöd, utfall och prognos

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	1 005 700	1 089 100	1 176 600	1 268 300	1 361 800
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	+100	0	+900	+100	+100
Volym- och strukturförändringar	+1 900	+600	+700	+700	+700
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	1 007 700	1 089 700	1 178 200	1 269 100	1 362 600
Differens i 1000-tal kronor	+2 000	+600	+1 600	+800	+800
Differens i procent	+0,2	+0,1	+0,1	+0,1	+0,1

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för år 2019 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Eftersom skälig levnadsnivå är knuten till

prisbasbeloppet har denna förändring haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för detta år.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är höjd för år 2017 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för år 2017.

Volym- och strukturförändringar

Antalet förmånstagare beräknas bli något högre för åren 2017-2021. Utgiftsprognosen har därför justerats upp något.

Ny regel

Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd höjs enligt lagförslag från år 2018. Utgiftsprognosen antas bli ungefär oförändrad på grund av regeländringarna. Höjningen av bostadstillägget sänker utgiften för äldreförsörjningsstöd och höjningen av skälig levnadsnivå för äldreförsörjningsstöd höjer utgiften.

2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 2:1.1 - Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021	2022
549 000	553 000	569 872	590 255	598 865	609 280

Analys

Prognosen för de administrationskostnader som belastar anslaget 2017 har höjts med 3 miljoner kronor (0,5 procent) jämfört med den prognos som lämnades i juli. Orsaken är främst ett fortsatt stort resursbehov inom anslagsfinansierad förmånshandläggning, i avvaktan på de effekthemtagningar som planeras utifrån pågående automatiseringsarbete.

Från år 2018 och framåt inkluderar prognosen medel som avsatts för informationsverksamhet och konsumentstärkande insatser, för hanteringen av förändringar inom bostadstillägg till pensionärer samt för utökningen av antalet servicekontor, vilket finns beskrivet i budgetpropositionen (BP18).

Vad gäller avsatta medel avseende servicekontor i BP18 så har vi i prognosen avseende anslag endast tagit upp ca 60 procent av dessa medel. Anledningen är att servicekontorsverksamheten i enlighet med vår finansieringsmodell bara delvis finansieras via anslag. För 2018 innebär detta att av i BP18 avsatta 8 miljoner kronor kan 3 miljoner kronor anslag återföras till statsbudgeten samtidigt som vi höjer avgiftsuttagen ur AP-fonderna och premiepensionssystemet motsvarande.

Anslagsöversikt

Efter vår hemställan i budgetunderlaget beslutade regeringen den 6 april om en höjd anslagskredit för Pensionsmyndigheten under 2017, från 3 till 6 procent. Av tabellen nedan framgår att aktuell prognos avseende 2017 ryms inom ramen för tillgängliga anslagsmedel, den höjda krediten inkluderad.

Tabell 2:1.2 - Anslagsöversikt 2017. Beloppen anges i 1000-tal kronor

Ingående överföringsbelopp	Anslag 2017	Tilldelade medel	Prognos för hela året	Årets över-/underskridande	Awikelse från tilldelade medel	Högsta anslagskredit	Tillgängliga medel	Överskridande av anslagskredit
-12 899	533 551	520 652	549 000	-15 449	-28 348	32 013	552 665	0

Då prognosen för behovet av anslagsmedel fortsätter att ligga på en hög nivå jämfört med den aviserade tilldelningen av förvaltningsanslag även kommande år, riskerar anslagskrediterna redan 2018 att överskridas, även vid en bibehållen kreditnivå på 6 procent, om inte ytterligare medel tillförs eller anslagsfinansierad verksamhet nedprioriteras.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2017.

Tabell 2:1.3 - Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	545 809	554 359	565 122	577 905	592 847
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden					
Volym- och strukturförändringar					
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	549 000	553 000	569 872	590 255	598 865
Differens i 1000-tal kronor	3 191	-1 359	4 750	12 350	6 017
Differens i procent	0,6	-0,2	0,8	2,1	1,0

De totala administrationskostnaderna

I de följande tabellerna redogörs för Pensionsmyndighetens prognos för de totala administrationskostnaderna samt fördelningen mellan de olika finansieringskällorna först i löpande priser (tabell 2:1.4), därefter i 2018-års priser (tabell 2:1.5).

2021 beräknas de totala administrationskostnaderna till 1 549 miljoner kronor med prisuppräknning inkluderad. Detta är en höjning med drygt 50 miljoner kronor jämfört med föregående prognos till följd av satsningar i BP18 samt nya uppdrag.

Satsningarna framöver samt nya uppdrag, till den del de avser medel från AP-fonderna respektive premiepensionssystemet, framgår inte i sin helhet i BP18. I prognosen för de totala administrationskostnaderna har vi, utöver den anslagsökning för satsningarna som framgår av BP18, därför räknat med kompletterande avgiftsuttag ur AP-fonderna och premiepensionssystemet för dessa satsningar samt nya uppdrag. Ytterligare redogörelse för detta finns i anslutning till tabell 2:1.5.

Totala kostnader – löpande priser

Tabell 2:1.4 - Totala administrationskostnader Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Total administrationskostnad	1 398 000	1 486 000	1 476 095	1 525 302	1 549 469
Varav Anslagsmedel	549 000	553 000	569 872	590 255	598 865
AP-fonderna	442 000	472 000	444 587	459 624	466 993
Premiepensionsfonderna	407 000	461 000	461 636	475 424	483 612

Analys

Vid framräkningen av kostnaderna för åren 2019-2021 tas hänsyn bland annat till makroekonomiska förutsättningar som erhålls från Konjunkturinstitutet. För administrationskostnaderna har Konjunkturinstitutets beräknade KPI beaktats samtidigt som vi gör en egen bedömning av löneutvecklingen på Pensionsmyndigheten. Eftersom Pensionsmyndighetens totala kostnader utgörs till knappt 50 procent av personalkostnader har bedömda löneökningar använts motsvarande denna andel och resterande andel av framräkningen har utgjorts av KPI från Konjunkturinstitutets beräkningar. Vår framräkningsmodell innehåller även en effektiviseringsfaktor.

För fördelningen av kostnader mellan de tre finansieringskällorna används Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning. Utifrån analys av verksamhetsplaner och prognoser för de kommande åren beräknas procentsatser för att skatta fördelningen från och med 2018 och framåt. Denna kostnadsfördelning och hur den utvecklas över tid återspeglas i beräkningarna i utgiftsprognoserna.

Trenden vad gäller kostnadsfördelningen har sedan myndighetsstarten pekat mot att AP-fondernas andel av finansieringen minskar på bekostnad av premiepensionssystemet. En anledning till detta är att avskrivningarna hos Försäkringskassan av de it-stöd som togs fram i samband med pensionsreformen, som till övervägande del finansieras via AP-fonderna, sjunkit kraftigt år för år samtidigt som våra övriga it-stöd, inklusive driften av dessa, belastat samtliga finansieringskällor med en mer jämn fördelning. Av de förkalkyler som gjorts i samband med framtagande av långsiktiga utgiftsprognoser samt budgetunderlag kan vi dock se att denna trend vad gäller kostnadsfördelningen avstannar framöver eftersom de äldre it-stöden hos Försäkringskassan blivit i stort sett slutavskrivna under 2015.

Premiepensionssystemet växer konstant i omfattning vad gäller antal sparare, förvaltad kapital, antal pensionärer och belopp som betalas ut. Dessutom har det senaste årets särskilda händelser på fondtorget genererat en ihållande förskjutning av verksamheten mot premiepensionssystemet. För inkomst- och tilläggspension (AP-fonderna) är volymerna relativt oförändrade medan garantipensionen (anslag) visar på minskade volymer framöver. Samtliga dessa förutsättningar bedöms påverka kostnadsfördelningen framöver. Planerade förändringar av inriktningen och satsningarna för verksamheten de närmaste åren kan också de komma att påverka proportionerna mellan våra finansieringskällor.

Totala kostnader – 2018-års priser

I 2018-års priser beräknas administrationskostnaderna, såväl anslags- som totalnivån, öka något över tid till följd av satsningarna i BP18 samt nya uppdrag. Detta motverkas dock i viss mån av effektiviseringar inom övrig verksamhet.

Tabell 2:1.5 - Totala administrationskostnader Beloppen i 2017-års priser, 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Total administrationskostnad	1 398 000	1 486 000	1 452 000	1 469 000	1 466 000
Varav Anslagsmedel	549 000	553 000	560 570	568 467	566 604
AP-fonderna	442 000	472 000	437 330	442 658	441 836
Premiepensionsfonderna	407 000	461 000	454 100	457 875	457 560

Analys

I prognosen avseende de totala administrationskostnaderna för 2018 och framåt har vi tagit upp kostnader för satsningar och nya uppdrag avseende samtliga finansieringskällor, även om bara anslagsmedel finns upptagna i sammanställningen över medel i BP18.

Vad gäller AP-fondsmedel har vi således utöver nuvarande verksamhet tagit upp kostnader för

- Informationsverksamhet och konsumentstärkande insatser (18 mnkr)
- Utökningen av antalet servicekontor (2 mnkr)
- Den digitala tjänsten Uttagsplan² (13 mnkr)

För finansiering från premiepensionssystemet har vi på samma sätt tagit upp kostnader för

- Informationsverksamhet och konsumentstärkande insatser (9 mnkr)
- Utökningen av antalet servicekontor (1 mnkr)
- Den digitala tjänsten Uttagsplan (7 mnkr)
- Nytt uppdrag kopplat till Fondtorget (30 mnkr)
- Nytt uppdrag avseende att driva rättsprocesser (30 mnkr)

Pensionsmyndigheten avser att inkomma med en kompletterande framställan om avgiftsuttag under hösten.

Räntekontokredit (enligt 7 kap 4 § budgetlagen)

Pensionsmyndighetens räntekontokredit används som kreditutrymme för administrationskostnader avseende samtliga finansieringskällor, det vill säga anslaget, AP-fonderna och premiepensionssystemet. Kreditbehov avseende administrationskostnaderna har vi sedan myndighetsstarten skattat till 10 procent av den totala kostnaden, vilket vi alltid tagit höjd för i framställan

---

² För tjänsten Uttagsplan har myndigheten budgeterat totalt 22 miljoner kronor 2018. Utöver 13 miljoner kronor från AP-fonderna och 7 miljoner från premiepensionssystemet, avser vi att finansiera detta med 2 miljoner kronor av vår anslagstilldelning.

om kreditbehov. Avseende finansieringskällorna anslaget och AP-fonderna har krediten bara använts marginell.

Konstruktionen av avgiftsuttaget ur premiepensionssystemet, med årligt avgiftsuttag i maj månad, medför att krediten på räntekontot används till premiepensionens administrationskostnader under årets första månader fram till avgiftsuttaget. Under andra halvåret inverkar avgiftsuttaget i maj positivt på saldot på räntekontot. (Krediten används även för Skatteverkets och Kronofogdens administrationskostnader avseende premiepension.)

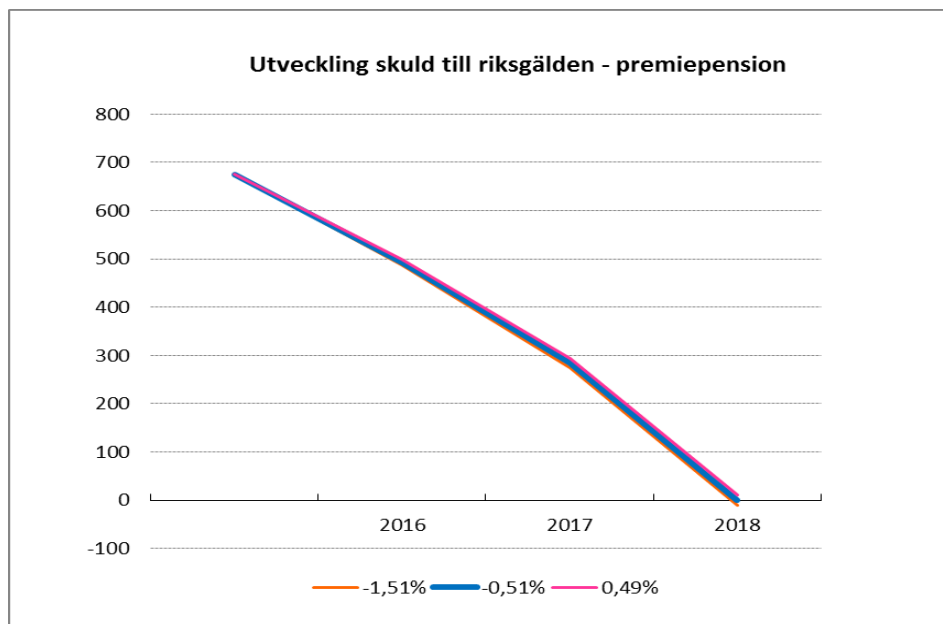
Utöver användningen av krediten till premiepensionens administrationskostnad fram till avgiftsuttaget, belastas krediten med skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet. Skulden har minskats årligen, i och med att en del av avgiftsuttaget används till detta, och ska vara helt återbetald 2018.

Nedan redovisas den ackumulerade skulden till Riksgälden avseende räntekontokredit vid utgången av respektive år till den del den avser uppbyggnaden av premiepensionssystemet.

Tabell 2:1.6 - Skuldprognos - uppbyggnaden av premiepensionssystemet. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

År	2016	2017	2018
Belopp tkr	491 515	310 000	0

Följande diagram visar en prognos över skuldens utveckling fram till år 2018 då den ska vara helt återbetald.

De tre kurvorna i diagrammet illustrerar ackumulerad skuld vid olika antaganden om räntans storlek för de lån som finns hos Riksgälden. Nuvarande genomsnittlig ränta är -0,51 %.

Analys

Skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet ska amorteras på ett rättvist sätt mellan generationerna och vara återbetald 2018. Som underlag för detta finns en modell där beräknade avgifter matchar administrationskostnader och amorteringar och som medför att amorteringarna successivt ökar ju närmare 2018 vi kommer. Diagrammet ovan visar att skulden är återbetald 2018 med angivna förutsättningar. Storleken på de årliga amorteringarna är beroende av värdet på pensionsspararnas tillgångar men har också en direkt koppling till administrationskostnaderna det aktuella året.

De kostnader till följd av hanteringen av händelserna på fondtorget som tillkom utöver den ordinarie verksamheten 2016, och som fortsatt även under 2017, belastar premiepensionens administrationskostnader mer än ursprungliga prognoser. Förutom att de då tränger undan annan planerad verksamhet, påverkar de modellen för avgiftsuttag och återbetalning av skulden för uppbyggnaden av systemet. Detta eftersom att det avgiftsuttag som görs används till både administrations- och amorteringskostnader.

En direkt konsekvens av de ökade administrationskostnaderna är att prognosen för den återstående skulden vid utgången av 2017 ökats med närmare 40 miljoner kronor jämfört med föregående prognostillfälle. Även detta bidrar till att vi avser att inkomma med en kompletterande framställan om avgiftsuttag under hösten.

Särskild kredit (enligt 7 kap 6 § budgetlagen)

För att klara likviditetsbehovet i fondhandeln behövs en särskild kredit. Krediten uppgick vid myndighetsstarten 2010 till 9 000 miljoner kronor. Från 2014 sänktes krediten till 8 000 miljoner kronor. Användningsområdet för denna kredit har under senare år utvidgats från att tidigare enbart avse den dagliga fondhandeln till att nu även omfatta den årliga placeringen av pensionsrätter.

Analys

Behovet av den särskilda krediten är beroende av antalet fondbyten, pensionsspararnas behållning och i vilka fonder som handel sker. 2017 har krediten hittills som mest använts 2017-05-11, då med 2 244 miljoner kronor. Under 2016 uppgick användningen av krediten som mest till 1 422 miljoner kronor under en dag (2016-02-11). Användningen av kreditramen ökade successivt fram till 2011 då krediten en enskild dag nyttjades med 7 225 miljoner kronor strax före möjligheten för förvaltningsbolag att göra automatiska massfondbyten stoppades.

Historiskt har det visat sig att då osäkerhet råder på finansmarknaden, till exempel vid kraftig börsnedgång, ökar fondbytena och därmed belastningen av krediten oavsett om förvaltningsbolag är inblandade eller inte. På lång sikt växer premiepensionssystemet och det är en successiv ökning av det totala förvaltade kapitalet som kan bli föremål för fondbyten. Därför kan det antas att användningen av den särskilda krediten kommer att öka med tiden.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021	2022
923 200	979 200	1 021 300	1 053 000	1 061 200	1 079 100

Analys

För år 2017 beräknas utgifterna bli 705 miljoner kronor för barnpension och 218 miljoner kronor för efterlevandestöd.

Antalet barnpensioner har tidigare minskat under en dryg tioårsperiod men i december 2016 var antalet fler än i december året innan. För åren efter 2016 beräknas att antalet kommer att öka. Antalet barnpensioner är vanligast för barn över 12 år. Antalet personer i de åldrarna beräknas öka enligt SCB:s befolkningsprognos.

Antalet efterlevandestöd minskade något under åren 2011 – 2013 men under åren 2014 – 2016 ökade antalet, från 8 100 i december 2013 till 11 700 i december 2016. Antalet efterlevandestöd påverkas av antalet barn som söker asyl. De barn som invandrar till Sverige och vars ena eller båda föräldrar har avlidit kan ha rätt att få efterlevandestöd. Migrationsverkets statistik visar att antalet asylärenden för ensamkommande barn ökade kraftigt 2014 och 2015. År 2016 blev dock antalet lägre än till exempel 2013.

Antalet inkomna ärenden för efterlevandestöd har hittills under 2017 varit färre än vad vi tidigare har antagit. Det kan bero på att det tar längre tid än vad vi tidigare har antagit från det ett asylärende avgörs hos Migrationsverket tills det, i de fall det är aktuellt, blir ett ärende för efterlevandestöd hos Pensionsmyndigheten. Det kan också bero på att den andel asylärenden för flyktingbarn som resulterar i ett ärende för efterlevandestöd har minskat. Även antalet avgjorda ärenden för efterlevandestöd har hittills i år varit oväntat få.

Andelen bifall bland avgjorda ärenden för efterlevandestöd ökade kraftigt 2014 på grund av ändrad tillämpning. Andelen ökade ytterligare 2015 men minskade 2016. Förändringen av denna andel har haft stor betydelse för utvecklingen av antalet efterlevandestöd men vi bedömer att den inte kommer att förändras så kraftigt för kommande år.

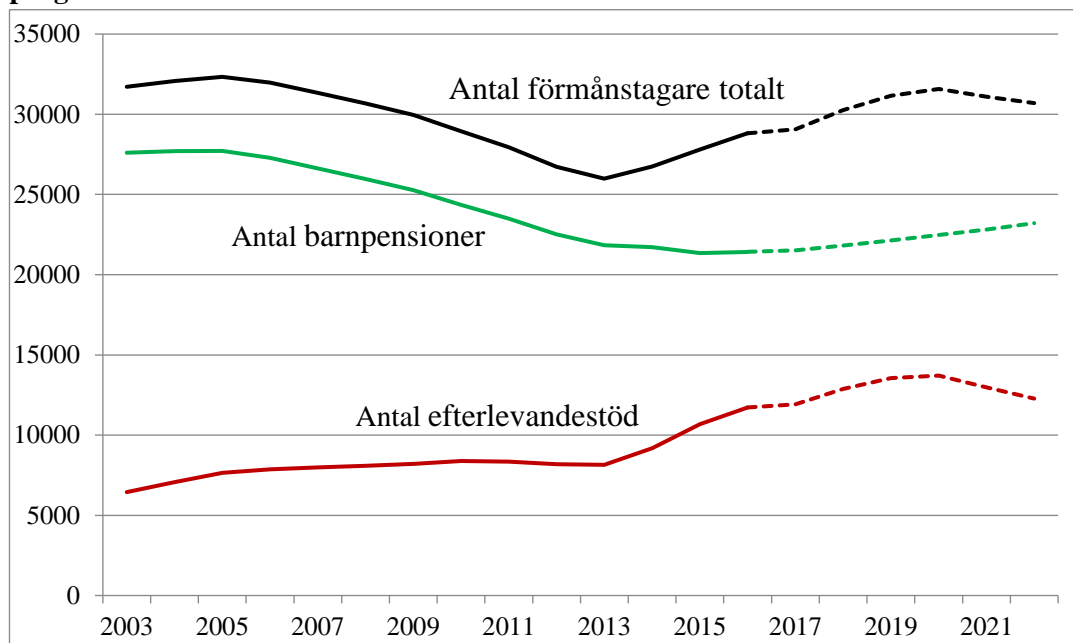
Numer ska tidsbegränsade uppehållstillstånd normalt beviljas för flyktingar och alternativt skyddsbehövande i stället för permanenta uppehållstillstånd. Det kan medföra att det bli vanligare att ett efterlevandestöd blir indraget om det tidsbegränsade uppehållstillståndet inte förlängs. Det är dock mycket osäkert hur stor effekt på antalet efterlevandestöd som detta kommer att få.

Det beräknas att antalet efterlevandestöd kommer att fortsätta att öka till och med 2020 för att därefter minska sakta eftersom antalet som upphör år 2021 och 2022 beräknas bli fler än antalet som tillkommer. Prognosen för antalet efterlevandestöd bör dock betraktas som mycket osäker.

Det diagram som följer visar utvecklingen av antalet med de två förmånerna i december respektive år samt det totala antalet förmånstagare med barnpension och/eller efterlevandestöd.

Antal förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Medelbeloppet för barnpension påverkas av inkomstindex. Inkomstindex har räknats upp med 3,7 procent i år vilket innebär att en inkomstgrundad barnpension räknades upp med ungefär 2,1 procent vid årsskiftet 2016/2017. Medelbeloppet beräknas bli 32 200 kronor år 2017 och 34 600 kronor år 2022.

Medelbeloppet för efterlevandestöd, som främst påverkas av prisbasbeloppet, beräknas bli 15 600 år 2017 och 18 000 år 2022. Ett skäl till den relativt kraftiga ökningen är att andelen efterlevandestöd som inte är samordnade med barnpension beräknas öka de närmaste åren. En större andel av efterlevandestöden beräknas således vara oreducerade. Detta medför att medelbeloppet för efterlevandestöd ökar.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	932 300	991 000	1 037 500	1 065 100	1 080 600
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	700	2 300	3 100	4 700
Volym- och strukturförändringar	-9 100	-12 500	-18 500	-15 200	-24 100
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	923 200	979 200	1 021 300	1 053 000	1 061 200
Differens i 1000-tal kronor	-9 100	-11 800	-16 200	-12 100	-19 400
Differens i procent	-1,0	-1,2	-1,6	-1,1	-1,8

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för inkomstindex har höjts för åren 2018 – 2021. Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för 2019 men är oförändrat övriga år.

Volym- och strukturförändringar

För barnpension har antalsprognosen sänkts något.

Prognosmodellen för antalet efterlevandestöd har ändrats, se nedan. Detta har resulterat i en något sänkt volymprognos.

I departementspromemorian 2017:11 föreslås ändrade regler om retroaktivitet avseende efterlevandestöd. Förslaget har inte beaktats vid beräkningen eftersom det inte finns någon proposition ännu.

Ändrad prognosmodell

Den modell som har använts för att prognostisera antalet efterlevandestöd har tagit hänsyn till många faktorer men har trots det ofta haft dålig träffsäkerhet. Detta beror på att det har funnits en betydande osäkerhet vad gäller beräkning och bedömning för många av faktorerna. Det gäller till exempel:

- antalet avgjorda asylärenden för flyktingbarn och beviljandefrekvens för dessa ärenden hos Migrationsverket
- andel flyktingbarn som söker efterlevandestöd
- hur lång tid som normalt förflyter från det ett ärende avgörs hos Migrationsverket tills det blir ett ärende för efterlevandestöd hos Pensionsmyndigheten
- antalet inkomna och avgjorda ärenden för efterlevandestöd samt beviljandefrekvens för dessa ärenden

Därför bedömer vi nu att det inte är någon vinst med att fortsätta med denna komplexa modell. Vi har valt att övergå till en betydligt enklare modell. Den påminner i stor utsträckning om den modell som används för att prognostisera antalet barnpensioner. För de flesta åldrarna tillämpas en framskrivning per kohort, baserad på utvecklingen under de senaste åren. Dessutom finns en extra faktor som beräknas/bedöms utifrån ärendeutvecklingen med mera. I denna faktor ingår en bedömning av hur antal nybeviljade och upphörda efterlevandestöd utvecklas.

1:7 Pensionsrätt för barnår

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	7 467 700 ¹	7 366 900 ²	7 679 700	7 986 600	8 402 900	8 809 800
Preliminär avgift	7 185 250	7 386 105				
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	282 450	-19 205	3 300	-60 500	-25 500	0
Prognostiserad avgift för respektive år	7 127 000	7 361 500	7 676 400	8 047 100	8 428 400	8 809 800

¹ Fastställd av riksdag eller regering

² Enligt förslag i budgetpropositionen

Anslaget omfattar statliga ålderspensionsavgifter för barnårsrätt till personer med barn under 5 år (adoptivbarn utgör ett undantag och pensionsrätten för dem beräknas från det datum när föräldern/föräldrarna får omvårdnaden vilket kan leda till att barnets ålder förskjuts till 10-års åldern).

Den statliga ålderspensionsavgiften består av två delar: preliminär avgift som baseras på den beräknade pensionsrätten för barnår och ett regleringsbelopp som täcker avvikelserna mellan det preliminära belopp som tagits ut och faktisk avgift. Regleringen äger rum tre år efter det att det preliminära beloppet tas ut.

Analys

För försäkrad förälder till små barn i åldern 0-4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-årsåldern, fastställs det pensionsgrundande beloppet som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Prognosen påverkas dels av antalsutvecklingen av barn huvudsakligen i åldern 0-4 år, dels av utvecklingen av medelbelopp som beräknas i de olika beräkningsalternativen. Medelbeloppen påverkas i sin tur av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Anslagsbeloppet år 2017 är 7 468 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp på 282 miljoner kronor. För år 2018 blir anslagsbelastningen 7 367 miljoner kronor enligt förslag i budgetpropositionen inklusive ett regleringsbelopp på -19 miljoner kronor. År 2019 beräknas anslaget uppgå till 7 680 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp om 3 miljoner kronor. Utvecklingen av anslagsposten, exklusive regleringsbelopp, för åren 2018-2022 följer utvecklingen av timlönen och inkomstbasbeloppet samt antalet barn i åldern 0-4 år.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	7 356 800	7 695 200	7 994 600	8 406 100
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	-14 400	-7 400	10 100	25 300
Volym- och strukturförändringar	-100	0	400	-3 000
Ny regel				
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare	0	-8 100	-18 500	-25 500
Differens mot förslag i budgetpropositionen	24 600	0	0	0
Ny prognos	7 366 900	7 679 700	7 986 600	8 402 900
Differens i 1000-tal kronor	10 100	-15 500	-8 000	-3 200
Differens i procent	0,1	-0,2	-0,1	0,0

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen är sänkt för åren 2018-2019 jämfört med föregående anslagsuppföljning. Detta beror på att prognosen för timlöneökningen har sänkts jämfört med föregående anslagsuppföljning. Prognosen för 2020-2021 är höjd jämfört med föregående anslagsuppföljning på grund att prognosen för inkomstbasbelopp har höjts.

Volym- och strukturförändringar

I prognosen har SCB:s befolkningsprognos från april använts vilket är samma prognos som användes vid föregående anslagsuppföljning. En liten skillnad i andelar av de tre olika beräkningssätten följer av en uppdaterad prognos av arbetslösheten.

Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare

År 2019 minskas regleringsbeloppet med 8 miljoner kronor i jämförelse med föregående prognos. För år 2020 beräknas regleringsbeloppet bli cirka 19 miljoner kronor lägre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Detta beror i huvudsak på ändrad prognos av timlöneökningen. För år 2021 beräknas regleringsbeloppet bli cirka 26 miljoner kronor lägre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Detta beror på differensen mellan den tidigare prognosen för anslaget 2018 och regeringens förslag för samma år.

Differens mot förslag i budgetpropositionen

Differensen mellan vår föregående prognos och regeringens förslag i budgetpropositionen höjer anslagsbelastningen för år 2018.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pensioner från AP-fonderna	296 009 000	305 150 000	315 574 000	326 867 000	337 570 000	348 425 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	3 059 000	3 014 000	3 054 000	3 135 000	3 197 000	3 289 000
Summa under utgiftstaket	299 068 000	308 164 000	318 628 000	330 002 000	340 767 000	351 714 000
Premiepensioner	9 085 000	11 317 000	13 124 000	15 187 000	17 619 000	20 471 000
Summa ålderspensionssystemet	308 153 000	319 481 000	331 752 000	345 189 000	358 386 000	372 185 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, dvs. förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket m.fl. ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens - budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader m.m. redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Analys

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna ökade med 19 miljarder kronor år 2016. År 2017 och 2018 beräknas dessa utgifter öka med 15 respektive 11 miljarder kronor och under perioden 2019 – 2022 beräknas utgifterna öka med 13 miljarder kronor per år i genomsnitt. Variationerna förklaras i huvudsak av indexeringen av pensionerna, se avsnittet Prognoser för inkomstindex och balanstal.

Frånsett de variationer som orsakas av indexeringen ökar utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna. Utgiftsökningen beror främst på ett ökat antal ålderspensionärer och att en allt större andel av pensionärerna har inkomstgrundad ålderspension.

Antalet med inkomstgrundad ålderspension kan beräknas som summan av antalet tilläggspensioner för födda 1937 eller tidigare och antalet inkomstpensioner. Då bortses från dem som endast har premiepension. De har inte pension som sin primära inkomstkälla utan tar ut premiepension för att få tillgång till rabatter, t.ex. på kommunala färdmedel. I december 2016 var

antalet med inkomstgrundad pension enligt denna definition 2 091 000. Det beräknas att detta antal har vuxit till 2 304 000 i december 2022.

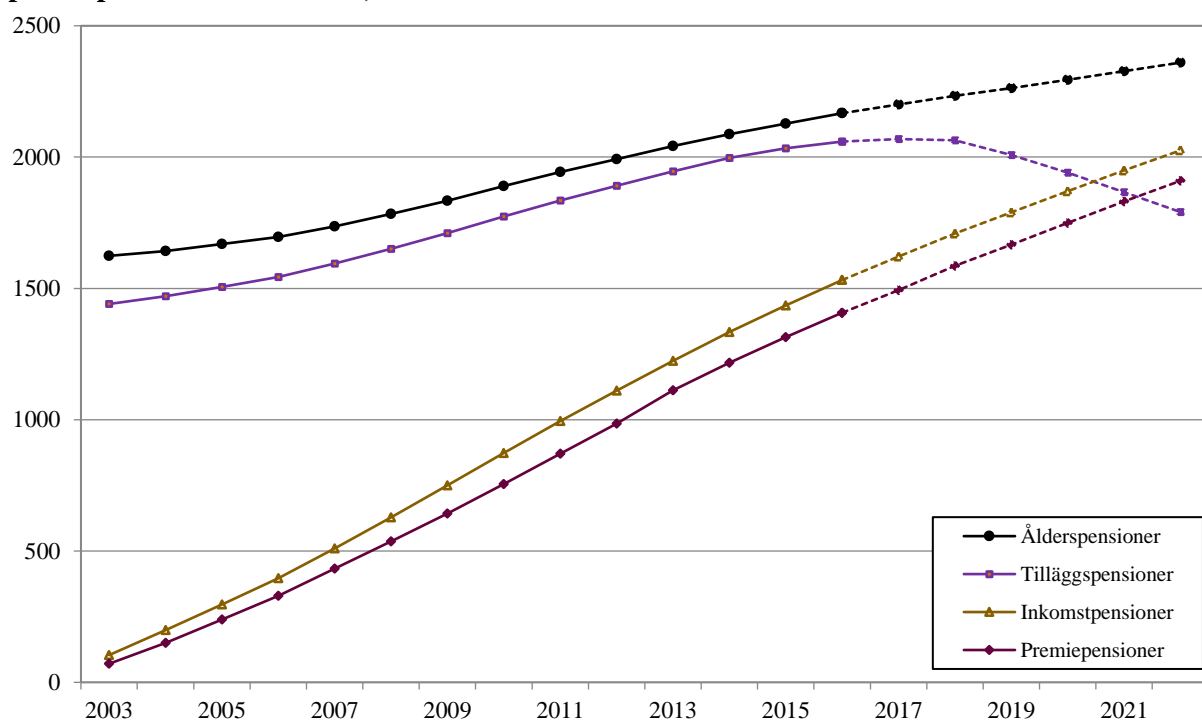
Antalet tilläggs pensioner var 2 059 000 i december 2016 och beräknas vara 1 791 000 i december 2022. De som fyller 61 år från och med 2015 har inte rätt till någon tilläggs pension. Från och med 2019 kommer antalet tilläggs pensioner att minska relativt kraftigt eftersom det inte tillkommer några 65-åringar med tilläggs pension. De 65-åringar som får pension från och med detta år får enbart inkomstgrundad pension från det nya pensionssystemet, inkomstpension och premiepension.

Antalet inkomstpensioner var 1 532 000 i december 2016 och beräknas vara 2 026 000 i december 2022. Orsaken till den kraftiga ökningen är att allt fler födelseårgångar får rätt till denna förmån.

Antalet premiepensioner är färre än antalet inkomstpensioner trots att ungefär 7 000 personer endast har premiepension. De flesta av dem som endast har premiepension är yngre än 65 år. Ungefär 121 000 pensionärer över 65 år har inkomstpension men ingen premiepension. En del av dem som har inkomstpension men ingen premiepension har inte heller rätt till premiepension eftersom premiepensionsrätter inte kunde tjänas in före 1995. En förklaring till att fler tar ut inkomstpension jämfört med premiepensionen kan vara att "räntan" på inkomstpensionskontot anses vara låg. Premiépensionens fondavgifter är även rabatterade till skillnad från om individen sparar privat. Det kan också finnas personer som har rätt till premiepension men som av misstag inte har sökt. Antalet premiepensioner, exklusive premiepensioner till efterlevande, var 1 407 000 i december 2016 och beräknas vara 1 910 000 i december 2022.

Diagrammet nedan visar hur antalet ålderspensioner (inklusive personer med endast garantipension) har utvecklats sedan 2003 och hur antalet beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas utvecklingen för de olika inkomstgrundade ålderspensionerna.

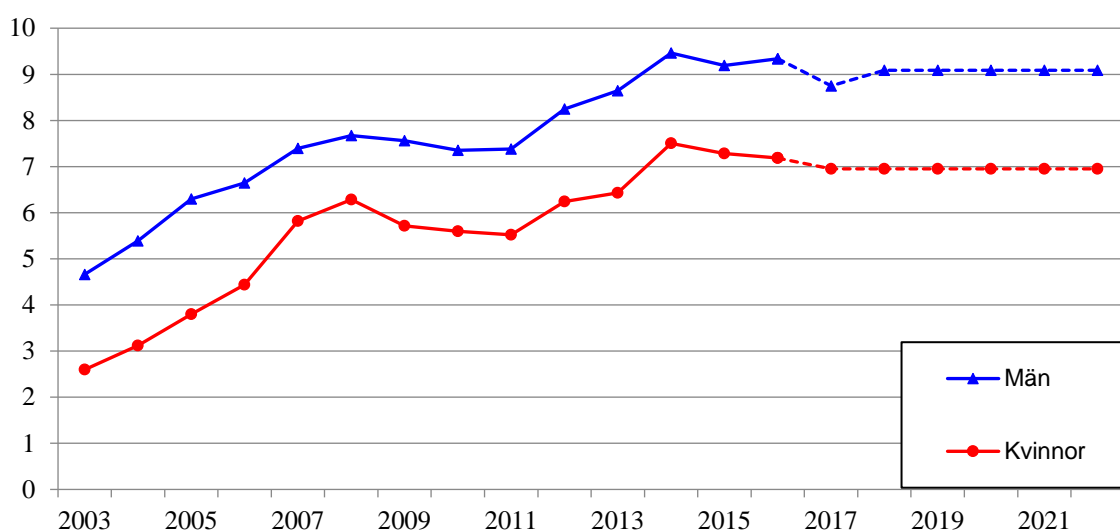
Antal ålderspensioner samt antal tilläggs pensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december, 1 000-tal

Mellan 2002 och 2008 ökade antalet kraftigt med tidigt uttag av ålderspension. År 2009 skedde dock en uppbromsning av ökningstakten. Antalet och andelen 61-åringar med inkomstpension blev lägre 2009 jämfört med 2008. Mellan 2009 och 2011 sjönk denna andel ytterligare något. Antalet inkomstpensioner under 65 år ökade ändå dessa år eftersom antalet 63- och 64-åringar med inkomstpension ökade relativt kraftigt. Under åren 2012 – 2014 ökade andelen 61-åringar med tidigt uttag igen men år 2015 minskade den något. Även år 2016 minskade andelen något för kvinnor medan den ökade något för män. För 2017 bedöms att andelen minskar något, främst för män. Denna bedömning baseras på utvecklingen under de första tre kvartalen 2017. För 2018 antas att andelen är oförändrad för kvinnor men ökar något för män. För åren därefter antas att andelen är oförändrad. Dessa antaganden har stor inverkan på prognosen över det totala antalet med tidigt uttag men är ganska osäkra. Följande diagram visar utvecklingen för andelen 61-åringar med inkomstpension.

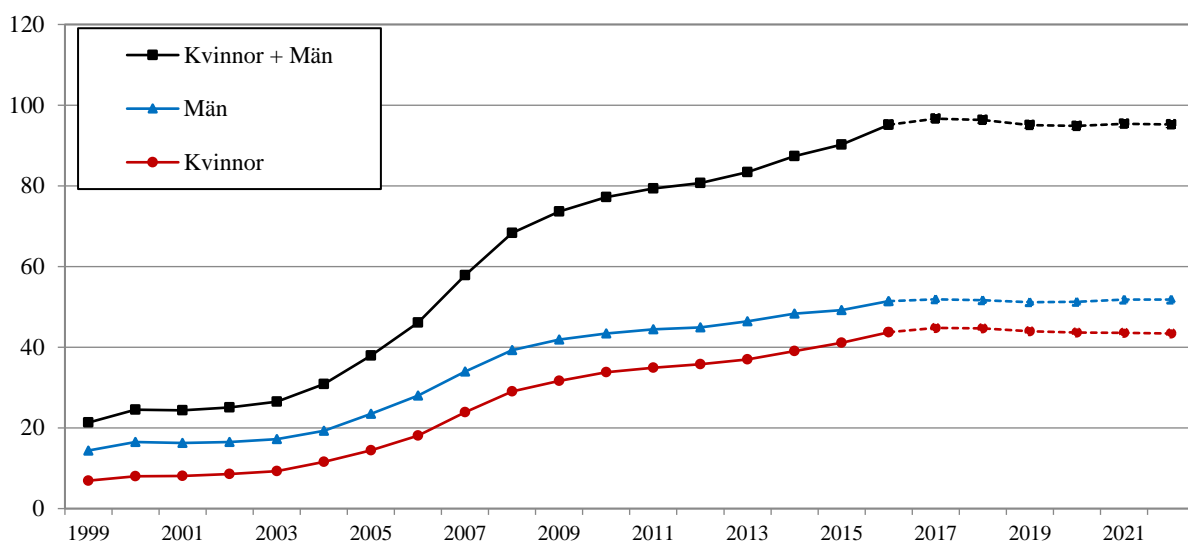
Andel 61-åringar med inkomstpension, procent (bas: antal 61-åringar i befolkningen)

Det kan finnas flera skäl till att en person väljer att ta ut sin ålderspension före 65 års ålder. I vårt budgetunderlag redovisade vi ett antal sådana skäl. Eftersom det finns många olika orsaker att ta ut sin ålderspension tidigt är det svårt att bedöma utvecklingen på längre sikt. Pensioneringsbeteendet kan till exempel påverkas av konjunkturförändringar, eventuell balansering av inkomstpensionerna och regeländringar inom till exempel skattelagstiftningen, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. En konjunkturedgång kan påverka pensioneringsbeteendet på olika sätt. Fler arbetslösa kan medföra att fler väljer tidigt uttag av ålderspension. Å andra sidan kan den ökade osäkerheten medföra att färre väljer att sluta förvärvsarbete ”i förtid” och att färre väljer att ta ut sin ålderspension för att placera pensionsbeloppet i kapitalförsäkringar eller på annat sätt.

Det diagram som följer visar antal inkomstpensioner (före 2004 tilläggspensioner) i åldern 61 – 64 år sedan 1999 samt en prognos till 2021.

Antal personer i december med inkomstpension (före 2004 tilläggspension) i åldern 61 – 64 år, 1 000-tal

Antalet personer som valt att senarelägga pensionsuttaget till efter 65 år ökade kraftigt under större delen av 00-talet men ökade sedan i långsammare takt under några år. Under åren 2012 – 2015 ökade antalet lite kraftigare igen. Den andel som har inkomstpension vid 65 års ålder har minskat varje år efter 2011 men var i stort sett oförändrad 2016. Vid prognosen antas att denna andel kommer att minska något kraftigare igen efter 2016.

Det är färre personer som tar sent uttag än tidigt uttag av ålderspension. De flesta som väljer sent uttag skjuter bara upp pensionsuttaget något eller några år medan antalet nybeviljade ålderspensioner med tidigt uttag är relativt jämnt fördelat mellan 61 och 64 år. Därför har tidigt uttag större effekt på utgifterna än sent uttag.

Medelbeloppen för inkomstpension och premiepension beräknas öka kraftigt, vilket bland annat beror på tjugondelsinfasningen av dessa förmåner. Medelbeloppet för inkomstpension påverkas också av indexering. Medelbeloppet för premiepension ökar beroende på att nya ålderspensionärer har kunnat arbeta in premiepensionsrätt under fler år än tidigare födelseårgångar. Medelbeloppet för premiepension påverkas även av börsutvecklingen med mera. Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med mellan 5 och 8 procent per år 2017 – 2022. Medelbeloppet för premiepension, exklusive premiepension till efterlevande, ökar med mellan 10 och 17 procent per år enligt beräkningen.

Medelbeloppet för tilläggspension beräknas minska eftersom denna förmån är under avveckling och att de yngre pensionärerna med tilläggspension har lägre medelbelopp beroende på tjugondelsinfasningen.

År 2017 beräknas 57,0 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggspension, 40,0 procent av inkomstpension och 3,0 procent av premiepension. År 2022 beräknas tilläggspensionens andel ha minskat till 39,2 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra 55,3 procent av utbetalningarna och

premiepension 5,5 procent. Tilläggs pension står för merparten av utgifterna för inkomstgrundad ålderspension till och med 2018. Detta beror på att personer födda 1937 eller tidigare bara har rätt till denna förmån och att de som är födda något av åren 1938 – 1953 också har rätt till tilläggs pension, dock i minskande omfattning.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	308 135 000	319 057 000	330 862 000	343 664 000	356 224 000
Varav utgifter under utgiftstaket	299 062 000	307 892 000	317 908 000	328 647 000	338 797 000
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	+303 000	+714 000	+1 306 000	+1 898 000
Volym- och strukturförändringar	+19 000	-20 000	+28 000	+61 000	+89 000
Ny regel	–	–	–	–	–
Förändring av överföringar till EG	+1 000	0	0	0	0
Förändring av administrationskostnader	-14 000	-11 000	-22 000	-12 000	-17 000
Ny prognos utgifter under utgiftstaket	299 068 000	308 164 000	318 628 000	330 002 000	340 767 000
Förändrad prognos för premiepensioner	+12 000	+152 000	+170 000	+170 000	+192 000
Ny prognos	308 153 000	319 481 000	331 752 000	345 189 000	358 386 000
Differens i 1000-tal kronor	+18 000	+424 000	+890 000	+1 525 000	+2 162 000
Differens i procent	+0,0	+0,1	+0,3	+0,4	+0,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

Inkomstpension och tilläggs pension påverkas främst av inkomstindex. Om balanseringen är aktiverad påverkas dessa pensioner av balansindex i stället för inkomstindex. Pensionerna följer balansindex till och med 2017. Från och med 2018 följer pensionerna inkomstindex enligt prognosen. Tilläggs pension påverkas även av prisbasbeloppet till och med 2018 (gäller för dem under 65 år).

Jämfört med föregående anslagsuppföljning är prognosen för inkomstindex höjd för åren 2018 – 2021.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet inkomstpensioner och tilläggs pensioner har justerats i några åldrar, oftast har antalet sänkts något. Prognosen för medelbeloppet har däremot höjts i vissa åldrar. Den sammantagna effekten av dessa ändringar är marginell.

Förändring för överföringar till EG

Prognosen för överföringar till EG:s tjänstepensionssystem har höjts något för 2017 men är därefter oförändrad.

Förändring för administrationskostnader

Prognosen för AP-fondernas kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten har sänkts utom för 2017. Prognosen för AP-fondernas interna administrationskostnader har sänkts för 2017 men höjts för övriga år. Prognosen för AP-fondernas prestationsbaserade avgifter har sänkts.

Förändrad prognos för premiepensioner

Prognosen för medelbeloppet för premiepension har höjts vilket främst beror på utvecklingen på finansmarknaderna under det senaste kvartalet.

www.pensionsmyndigheten.se